

Er was, gemeente, blijkbaar wel wat moed voor nodig om Nicodemus, ofwel rabbi Naqdimon, van wie ook sprake is in de Joodse overleveringen, om hem naar Jezus toe te laten gaan....Want hij kiest de nacht om tot Jezus te komen Het moment dat hij ongezien kan blijven....! Misschien wil deze mededeling in de tekst nog wel iets meer suggereren: Want direct voorafgaand aan het gesprek met Nicodemus vertelt Johannes over Jezus eerste aanwezigheid op het Paasfeest te Jeruzalem....Hoe hij daar het tempelplein van handelaren en geldwisselaars schoonveegt....wat eindig met de opmerking dat velen van de Joden in Jezus geloven, vanwege de tekenen die hij deed...maar dat Jezus zich toch niet aan hen toevertrouwt....!

Deze combinatie van het Paasfeest en 's nachts...wekt de suggestie dat Nicodemus in de Paasnacht Jezus opzoekt....als de maaltijd van het paaslam en de bittere kruiden is gegeten....als de uittocht uit Egypte...het huis van slavernij... zich daadwerkelijk kan voltrekken...Heeft Nicodemus juist deze nacht, die anders is dan alle andere nachten, gekozen....om Jezus te spreken....? Daar lijkt het op...!

Nicodemus komt in het duister alleen...., maar toch niet zonder rugdekking...! Uitdrukkelijk wordt gemeld dat hij één van de Joodse leiders is, behorend tot de stroming, de partij van de Farizeeën...En als hij zich aan Jezus voorstelt...dan doet hij dat ook namens de anderen: Rabbi, wij weten....zo begint hij te spreken....Wij weten dat u een leraar bent, die van God gekomen is, want niemand kan zulke tekenen doen, zoals u die doet, als God niet met hem is....!

Zoals Nicodemus zelf een rabbi, een leraar van de wet is...zo spreekt hij ook Jezus aan: collegiaal, gelijkwaardig...en kennelijk met instemming van zijn mede-Farizeeën. Rabbi, wij weten...

En Jezus antwoordt hem: Amen, amen ik zeg jou, indien iemand niet 'van boven' geboren wordt, kan hij het koninkrijk van God niet zien.... ! Nicodemus spreekt in het meervoud, maar Jezus antwoordt hem in het enkelvoud: Amen, amen, ik zeg jôu....!

En die formule herhaalt zich in het gesprek tot driemaal toe...Blijkbaar is Jezus daar veel aan gelegen om Nicodemus persoonlijk aan te spreken...en niet als vertegenwoordiger van een groep of stroming. Het gaat hier tussen mij en jou....onder onze vier ogen. Ook Nicodemus kan zich niet meer verschuilen achter zijn mede-Farizeeën....

Juist op deze zondag van de Drie-eenheid worden ook wij dus door het evange-lie heel direct, persoonlijk aangesproken: Amen, ik zeg jou,Zoals ook Mozes bij het brandend braambos...dat toch niet verteerd werd, bij zijn naam geroepen werd: Mozes, Mozes....!!

Niemand kan het koninkrijk van God zien, als je niet van bovenaf geboren wordt...! Hoeveel tekenen er

zich ook aan je voordoen.....en hoe jullie ook onder de indruk van mijn onderwijs zijn....als een van God gezonden leermeester....Toch blijft dat allemaal aan de buitenkant, als er niet ook iets anders...iets van binnenuit, met jou zelf, gebeurt: Tenzij dat iemand bovenaf geboren wordt ! Zo staat het er letterlijk....wat onze NBV vertaling weergeeft als: opnieuw geboren worden...!

Maar wat wil die merkwaardige uitdrukking dan betekenen: Van bovenaf geboren worden...! ??

Inderdaad, dat is nog niet zo gemakkelijk....Maar zoekend en tastendwil ik toch proberen daar vanmorgen iets over te zeggen...en hopelijk kunnen de andere woorden van Joh 3 en ook uit Ex. 3 het nog enigszins verhelderen....! Dat wat zo onmisbaar...zo onontkoombaar is...dat Jezus deze geleerde en verstandige rabbi....daar direct al mee overvalt....NB in de paasnacht nog wel....Er is geen uitzicht op het beloofde land....geen uittocht tot bevrijdingzonder een geboorte van boven....,die ieder persoonlijk aangaatwaar geen status, geen overtuiging...of groeps-gevoel ook maar iets aan helpen kan.... Neen, eerder staan die ons in de weg....Amen, amen, Nicodemus, ik zeg jôu..!

Van bovenaf geboren worden...is dat ook juist en adequaat te duiden als: opnieuw of wederom geboren worden....de weergave waar onze Ned. vertaling-en meestal voor kiezen ? Dat is denk ik nog maar de vraag...., gemeente.

De interpretatie van Nicodemus zelf gaat ook in die richting: Voor de tweede maal geboren worden... Hoe is dat nu mogelijk...? Moet een mens dan soms opnieuw de moederschoot ingaan...?

Maar dat is een uitleg die Jezus zelf al snel afkapt...: Wat uit het vlees geboren wordt...dat blijft vlees....! Met andere woorden: een herhaling van je lijfelijke geboorte brengt je niet verder.... Nog weer eens opnieuw de kringloop van de natuur gaan van geboorte tot dood.....Zoals dat tegenwoordig in allerlei reïncarnatie-voorstellingen populair is...of misschien ook al weer wat over z'n hoogtepunt heen is....namelijk, dat geboorten en dood niet éénmalig zijn... maar de ziel telkens terugkeert voor een volgend leven...in een eindeloze rondgang van oorzaken en gevolgen.. Maar het evangelie blijft daar volgens mij sceptisch over: Wat uit vlees geboren wordt...blijft vlees, hoe vaak het ook op herhaling gaat....! Deze geboorte is van een andere hoedanigheid...: niet uit het vlees tot vlees, maar uit de Geest....

Een geboorte die geen herhaling is, maar een doorbraak van bovenaf....!

Een ander misverstand, dat zich ook nog wel eens voordoet, is dit....dat we deze geheel nieuwe geboorte van bovenaf...gaan verstaan en toepassen als een geboorte naar boven toe....! Alsof Jezus bedoeld heeft...dat we met ons leven de wenteltrap omhoog

Trinitatis

Joh. 3:1-2; 7-8 en 16

Exodus 3: 2-4

moeten gaan...de ladder naar de hemel beklimmen....Om stukje bij beetje toch een beter mens te worden.....een hogere trap van de evolutie te bereiken...om door geestelijke oefening en spirituele training tot onthechting van het stoffelijke te komen, onze materiele verlangens en lichamelijke driften achter je te laten... Om zo tot een stadium van hoger geluk en een beter niveau van mens-zijn te komen...!

Na de golf van ontkerkelijking zoeken heel wat mensen tegenwoordig naar zingeving in die richting.....En ook op christenen die wel kerkelijk willen zijn, doet het een sterk appèl... Is dit niet wat Jezus heeft bedoeld met de nieuwe geboorte uit de Geest...een geboorte naar boven ! Maar Jezus spreekt hier tot Nicodemus dus niet over een geboorte naar boven toe... maar over een geboorte van boven uit...Van bovenaf...en inderdaad, van bovenaf is juist naar beneden toe...!!

Ik vermoed dus, dat we noch met reïncarnatie, noch met spirituele verheffing echt nader tot Jezus' bedoeling van dit woord tot Nicodemus komen: Amen, amen ik zeg jôu, als je niet van bovenaf geboren wordt, zal je het koninkrijk Gods niet zien..! Maar hoe moeten we het dan wel verstaan ?

Wellicht komt ons dan vanmorgen juist op deze zondag de Triniteit....het kerkelijke leerstuk van de Drie-eenheid van de goddelijke personen te hulp. God de Vader komt ons tegemoet door de Zoon en door de Geest...Over beiden wordt hier in Johannes 3 gesproken....en het opmerkelijke is dat hier de Geest voorop gaat...: Verbaas je niet, dat ik jou zeg: Je moet van bovenaf geboren worden...De Geesteswind blaast waarheen hij wil... Je hoort zijn stemgeluid....Maar je weet niet vanwaar hij komt...en niet waarheen hij gaat. Zo is het met ieder die uit de Geest geboren wordt...!

Waar hier de nadruk op wordt gelegd, gemeente..is dat die geboorte van bovenaf ... niet te plannen en niet te herleiden....en al helemaal niet te programmeren is: De Geest waait waarheen hij wil....!

Wij stippelen het ideale leven voor onszelf uit...We doen aan loopbaan-planning ...en ook de kerk en gemeenten schrijven beleidsplannen vol... Maar dat éne moment dat de Geest waait....dat de genade je toevalt...kan alles weer anders maken...Kan heel je leven...en misschien ook ons kerk-zijn tot omkeer brengen... Tradities en overtuigingen hebben altijd de neiging te gaan verstarren....Maar ineens kan er zomaar een Geest gaan waaien,.....,die alles door elkaar schudt...

Dat heeft Mozes ervaren, toen hij door de woestijn trok met de kudde van zijn schoonvader.....Dat vreemde schouwspel...van een vlam in dat bosje...dat toch niet verteerde.....Hij wilde het gaan bezien...De weg die hij ging, daar moest hij van afbuigen....en uit het vuur kwam de stem hem tegemoet: Mozes, Mozes... je staat op heilige grond....! En nooit meer heeft die Stem hem met rust gelaten... tot de Paasnacht aanbrak...en hij met het slavenvolk uittrok.

Dat is, gemeente, die Geest....die je van bovenaf kan aangrijpen....en je leven een wending geven...zonder

dat je kan begrijpen vanwaar en waartoe...Het leven is geen vlakke baan....het heeft crises en kansen....en brengt ons tot soms verrassende mogelijkheden....Sluit je daar niet op voorhand voor af....

Want juist daar kan de Geest waaien..Onze organisatie en planning is niet heilig.

Niet alleen de Geest, ook de Zoon komt ter sprakein dit nachtelijk contact....! Ik concentreer me even op de bekende woorden van het 16e vers: Want zó heeft God deze wereld lief gehad, dat hij zijn enig geboren Zoon heeft gegeven, opdat ieder die in hem gelooft, - die hem vertrouwt - niet te gronde gaat, maar eeuwig leven heeft...!

Als we willen weten, wat 'van bovenaf geboren' betekent...kunnen we ook aan de Zoon niet voorbij gaan.... De Geest maakt ons vrij ..vrij van alles wat al vast lijkt te liggen....De Zoon vestigt in ons het vertrouwen.....het geloof, in dat wat werkelijk onveranderlijk is: De Liefde van God zelf...!

Want zó heeft God deze wereld liefgehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven...! Gods liefde is een gevende...een prijsgevende Liefde.... Zijn geliefde Zoon.....zijn eniggeborene, heeft Hij aan deze wereld uitgeleverd....

Als het uiterste bewijs van die Liefde....!

Opdat niemand te gronde gaat...maar er vertrouwen zal zijn voor een leven dat het houdt voor altijd.. Leven dat gegrondvest is op Liefde die zichzelf geeft....

Door te vertrouwen op die gevende Liefde worden we inderdaad geboren...van bovenaf....naar beneden toe.....en zo toch ook weer naar boven toe....

Want er is niemand naar hemel opgestegen, dan die uit de hemel is afgedaald..., de Mensenzoon..!

Mag ik tot besluit, gemeente, u nog even uitnodigen om mee te kijken naar die bekende Russische icoon van Andrei Rublev, uit begin 15e eeuw, waarop hij de heilige Drievuldigheid heeft verbeeld....

Van rechts naar links zien we drie goddelijke, gevleugelde personen: Vader, Zoon en Geest.....! Er zou veel over te zeggen zijn.....maar ik vestig uw aandacht slechts op een paar details...

In het midden bevindt zich een offerschaal met iets dat vlees lijkt te zijn, in elk geval bloedkleurig is...Met name de middelste persoon...de Zoon wijst er naar met twee vingers...

De rechtse en linkse figuur steunen met hun voeten op stenen platen...die alle kenmerken van grafzerken hebben.....Ook in deze lichte, gracieuze, goddelijke afbeelding wordt nog naar de dood verwezen..

Maar kijk dan ook naar de hoofden van deze personen....hoe ze die naar elkaar toe neigen...en hun blikken voor elkaar van liefde zijn vervuld...!

Het is één open beweging van aanziende liefde.....die de dood overwint...en ook ons uitnodigt in de deze drievuldige liefde opgenomen te worden...

Daarin zijn we van bovenaf geboren...! Amen.

Ds. Leen de Ronde, Tiel

Joh. 3:1-2; 7-8 en 16

1. Er was een mens uit de Farizeeën, Nicodemus genaamd, een leider van de Joden. Deze kwam 's nachts tot hem en zei tot hem:

Rabbi, wij weten, dat u een leermeester bent, die van God gekomen is.

Want niemand kan deze tekenen doen, welke u doet, als God niet met hem is.

2. Jezus reageerde en zei tot hem:

Amen, amen, ik zeg je, als iemand niet van bovenaf geboren wordt, kan hij het Koninkrijk van God niet zien.

7. Verbaas je daar niet over, dat ik gezegd heb: Jullie moeten van bovenaf geboren worden.

8. De wind (Geest) waait (ademt) waarheen hij wil..., en je hoort zijn geluid (stem), maar je weet niet, vanwaar hij komt of waarheen hij gaat,

zo is het ook met ieder, die uit de Geest geboren wordt.

16 Want zó heeft God de wereld lief gehad,
dat hij de eniggeboren zoon gegeven heeft,
opdat ieder die in hem vertrouwt (gelooft),
niet te gronde gaat, maar eeuwig leven heeft.

Exodus 3: 2-4

2 Een bode van JHWH verscheen aan hem,
in een vuurvlam (of: hart van het vuur) vanuit de doornstruik
en hij zag, en zie de doornstruik stond in brand door het vuur.
zonder dat de doornstruik werd verteerd.

3 En Mozes zei: laat ik afbuigen
om dit grote schouwspel (let. het geziene) te zien,
waarom de doornstruik niet verbrandt.

4 JHWH zag dat hij afboog om te bezien
en God riep tot hem vanuit de doornstruik, en zei: Mozes, Mozes !
En hij zei: hier ben ik !

